

Тому механізм реалізації митних режимів доцільно адаптувати до існуючого сусідства з метою отримання певних переваг на міжнародній арені.

Джерела та література

1. Багорова І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств / І.В.Багорова. – Д., 2003. – 306 с.
2. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності / О.П. Гребельник, О.О. Романовський. – К.: Деміург, 2003. – 296 с.
3. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" // Збір, норм. мат. з пит. рег. зов.-ек. діял. України, ч. І. – К.: Мінзовекономзв'язки, 1997. – 152с.
4. Загородній А.Г. Зовнішньоекономічна діяльність: термінологічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – К.: Кондор, 2007. – 168 с.
5. Коляда С. П. Економічна складова діяльності митних органів у системі забезпечення державних пріоритетів України: моногр. [Текст] / С. Коляда. – Дніпропетровськ: АМСУ, 2007. – 238 с.
6. Мазаракі А.А., Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні /А.А.Мазаракі. – К.: „Знання”, 2003. – 356с.
7. Шромнік А. Територіальний маркетинг. Проблеми формування маркетингової стратегії міст і регіонів / А. Шаромнік. –Тернопіль: ТІСІТ, 2005 – 52с.

Майборода О.В.

ПРОЕКТУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ РЕСУРСАМИ ЯК ФАКТОР ІНСТИТУЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Постановка проблеми. Механізми забезпечення товаровиробників харчових продуктів матеріально-технічними ресурсами прямо залежать від розробки і реалізації кредитно-фінансової політики в сфері розвитку харчової промисловості. Це обумовлено тим, що вона визначає функціональну спрямованість господарської спеціалізації галузі в загальнонаціональній системі суспільного поділу праці. Оскільки галузь традиційно входить у число найбільших виробників матеріального виробництва, остільки її розвитком визначається дійсний і перспективний економічний вигляд і конкурентоспроможність загальнонаціонального ринку продовольства, а також стійкість виробничо-економічної системи і благополуччя населення. У силу такого положення стан економіки харчової промисловості істотно впливає і на рівень ресурсного продовольчого забезпечення всієї України. Дані аспекти визначають актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. Вагомий внесок у розроблення теоретичних і методичних проблем розвитку та практичних аспектів регулювання розвитку економічних систем зробили вітчизняні і зарубіжні вчені: Геєць В.М., Гурвіц Л., Дубровіна Н.А., Іванов В.В., Ізмалков С., Кігель В.Р., Клебанова Т.С., Радзівський А.І., Сонік К., Ставицький А.В., Хомяк О.В., Черняк О.І., Шумпетер Й., Юдкевич М., Біла І.П., Давиденко І.В., Ібрагімов Е.Е., Кендюхов О., Ліманський А., Ройтмак О.О. та ін. Конкретні напрямки формування стратегій і механізмів розвитку продовольчого сектору розглядали у своїх роботах Костюченко Т.І., Крисанов Д.Ф. Могильний О.М., Мостенська Т.Л., Пархомець М.К., Сидлецька О.С., Топіха В.І., Чорна І.О., Шаповалова І.О., Яценко В.М. та ін.

Разом з тим деякі питання з зазначеної проблематики носять дискусійний характер і потребують більш широкого дослідження.

Метою статті є дослідження механізму забезпечення товаровиробників харчових продуктів матеріально-технічними ресурсами, визначення основних його складових, що беруть участь в інституційному регулюванні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціально-економічна значимість такої політики підтримки розвитку харчової промисловості пред'являє до неї і відповідні високі вимоги. Серед них представляється доцільним виділити наступні імперативи:

- урахування (можливо, у формі компромісу) позицій держави і регіонів у версіях регіональної економічної політики в сфері харчової промисловості;
- консенсус інтересів населення, адміністрації, господарських еліт регіонів і потреби країни в продуктах харчування;
- наступність довгострокових цілей, середньострокових задач і оперативних питань у розвитку харчової промисловості регіонів;
- адекватність поставленим цілям інструментарних засобів їх досягнення;
- вибір стратегічних пріоритетів політики підтримки харчової галузі;
- чіткість суб'єктно-об'єктної визначеності і відкритість, прозорість політики підтримки харчової промисловості;
- пошук власних механізмів, інструментів і провідників реалізації заходів інвестиційно-кредитної політики забезпечення розвитку харчової промисловості;

- урахування вектора прогресивних інвестиційно-структурних зрушень у харчовій промисловості, що дозволяють перебороти залишкову деформованість галузевих пропорцій;
 - орієнтир на досягнення відтворювального режиму фінансової самодостатності регіону;
 - забезпечення пріоритетного характеру сполучених, пов'язаних, суміжних інвестицій у харчові виробництва, що володіють мультиплікуючим, синергетичним ефектом;
 - націленість інвестиційно-кредитної підтримки на підвищення репродуктивного потенціалу продуктових підкомплексів шляхом подолання обмежуючого впливу фактора-мінімуму (ліміту-ресурсу) у виробничо-вартісному ланцюжку виготовлення кінцевого споживчого продукту;
 - орієнтація на забезпечення максимальної замкнутості в рамках харчової галузі регіону базових енерговиробничих циклів, що виключають масовий характер трансграничних переносів сировини, енергії, ресурсів і т.д.;
 - поліпшення взаємної дислокації сировинних зон, центрів переробної промисловості і ринків збуту кінцевої продукції;
 - зниження трансакційних витрат на шляху кругообігу підприємницького капіталу й у тому числі у власне сфері виробництва при переході вихідного (сирого) продукту у форму проміжного і, нарешті, готового за рахунок усунення зайвих проміжних ланок, посередників, перекупників та ін.
- Такі загальні вимоги, цільові настанови й орієнтири кредитно-фінансової політики в сфері харчової промисловості.

Чітка організація кредитно-інвестиційної політики підтримки розвитку харчових підприємств передбачає ідентифікацію її об'єктів і персоніфікацію суб'єктів. Інструментарним засобом вирішення першої задачі є пооб'єктне конкурсне визначення стратегічних пріоритетів з великого числа інвестпроектів, програмних задач і бізнес-планів. При вирішенні другої задачі важливо мати на увазі всіх потенційних учасників інвестиційно-кредитного процесу, серед яких можуть бути фінансові інститути, що представляють державний, регіональний і місцевий бюджети і недержавні структури – учасники фінансового ринку: комерційні банки, кредитні союзи, інвестиційні фонди, фінансово-промислові корпорації, акціонерні товариства та ін.

Особливе місце в їх сукупності займають регіональні банківські структури. Поряд із застосовуваними банками змішаних (грошово-вексельних) форм кредитування товаровиробників (прямо і через районні адміністрації), а також з використанням акредитивів, варрантів і т.д., варто розширити арсенал інструментальних засобів фінансової підтримки підприємств харчової промисловості, забезпечення інноваційної й інвестиційної активності у формуванні нових технологічних укладів у сфері харчового виробництва.

Вищевказана схема кредитно-фінансової підтримки товаровиробників представлена на рис.1.

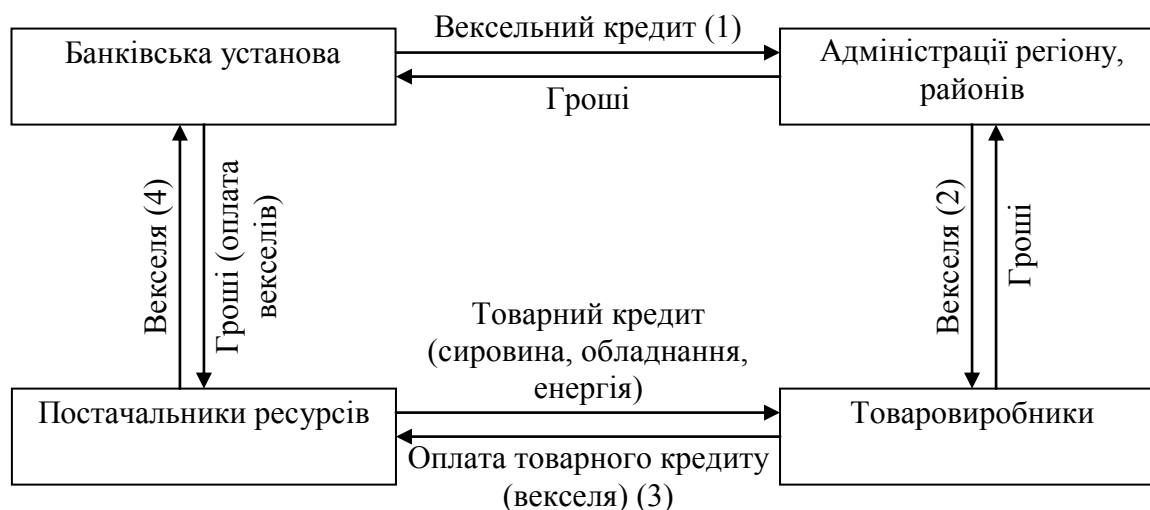

Рис. 1. Схема вексельного обороту при фінансово-кредитній підтримці товаровиробників з посередництвом фінансових органів місцевого самоврядування.

Схема може бути конструктивно доповнена новими елементами, технологіями і фінансовими інструментами, що дозволяють вирішити задачу розв'язки неплатежів, реструктуризації заборгованостей, натуралізації податкових недоїмок харчових підприємств.

У даній схемі вексельний кредит надається обласній чи районній адміністрації, а остання, виходячи з пріоритетності економічних задач і фінансового стану підприємств, визначає адресність і розмір суми кредиту. Постачальники ресурсів пред'являють векселя до оплати в банк, а товаровиробники розраховуються через районні адміністрації за кредит грошима, отриманими від реалізації продукції або виробленою продукцією.

Що стосується технологій взаємодії банку й адміністрації регіонів або районів у сфері підтримки харчових товаровиробників при ситуації "розширки" поточних неплатежів у бюджет, натуралізації податкових недоїмок і їх наступної монетаризації, доцільно створити кліринговий центр і муніципальне підприємство, що забезпечує у взаємодії з товаровиробниками-платниками податків натуралізацію недоїмок і їх денатуралізацію (метаморфозу вартісних форм податкових зборів: товарної і грошової) з використанням фінансових інструментів: боргового податкового сертифіката і складських свідчень. Ця схема може бути представлена в наступному вигляді (рис. 2.).

Рис. 2. Схема взаємодії банку й адміністрацій регіонів (районів) при кредитно-фінансовій підтримці сільгосптоваровиробників і підприємств харчової промисловості в ситуації "розв'язки" податкових недоїмок.

Банк через фінансові органи місцевого самоврядування кредитує групу товаровиробників і бере участь разом з адміністрацією регіону (району) у формуванні фондів підтримки підприємництва. Адміністрація надає організаційно-правову підтримку і здійснює контроль за процесом створення обласної (районної) агропромислово-фінансової корпорації, що сприяє налагодженню господарських зв'язків, організації маркетингової діяльності і здійсненню фінансово-розрахункових процедур. З цією метою корпорацією організується облік, канали і ринкова мережа руху товаропотоків (включаючи виробничі процеси переробки сільгоспсировини в готову харчову продукцію). Завдяки широко диверсифікованій виробничо-комерційній і фінансовій діяльності і наявності в її структурі клірингового центра стає можливим використовувати обліково-фінансові інструменти: борговий податковий сертифікат, складські свідчення для натуралізації податкових недоїмок і розв'язання неплатежів у бюджет.

З цією метою представляється доцільним доповнити вексельну систему розрахунків з використанням відповідних фінансових інструментів організацією системи взаємних платіжних угод між всіма учасниками виробничо-вартісного (продуктового) ланцюга, що охоплює суб'єктів процесу створення і реалізації кінцевого харчового продукту (чи продуктової групи).

Обґрунтованою представляється позиція Е. Сагайдака і В. Урусова, що вважають необхідним для активізації інвестиційного процесу: використовувати фінансові інструменти реінвестування, що забезпечують виведення з поточного фінансового обороту амортизаційних засобів для застосування їх по цільовому функціональному призначенню; збільшувати залучення кредитно-інвестиційних ресурсів через

іпотечні операції; виділяти централізовані інвестиційні кредити з низькою процентною ставкою для товаровиробників, що беруть участь у реалізації цільових програм, крім використання їх не за призначенням.

Корисним може також виявитися досвід доповнення структури суб'єктів фінансового ринку, представлену переважно банківською системою, кредитними союзами, товариствами взаємного кредитування, кредитними кооперативами населення, що внаслідок зрослої конкуренції може здешевити кредити, запобігти витоків з харчової промисловості фінансових ресурсів, що буде сприяти встановленню природно-репродуктивного режиму відтворювального процесу.

Ці міри змусять банки ще більш інтенсивно шукати конструктивні фінансові схеми, технології, сценарії і варіанти збереження і розширення своєї ніші на ринку фінансових послуг для підприємств харчової промисловості.

Висновки. Представляється доцільним передбачити в створюваному при адміністрації області заставному фонді концентрацію ліквідних активів з метою зниження інвестиційних ризиків фінансово-кредитним організаціям, що приймають участь у довгостроковому кредитуванні. Причому, визначений обсяг коштів повинен закладатися у видаткову частину бюджету регіону для компенсації банкам збитків, пов'язаних з несвоєчасним виконанням зобов'язань ініціаторів проекту перед кредитними установами.

Вважаємо також необхідним передбачити тристоронню угоду про надання податкових пільг між підприємством продовольчої сфери, органом виконавчої влади і банком. Це підвищить взаємну відповідальність підприємств і банку за своєчасну реалізацію інвестиційного проекту, дасть певні гарантії кредитним установам з боку органів влади.

Джерела та література

1. Бунчук М.А. Інновація і технологічна політика в соціальному ринковому господарстві / М.А. Бунчук // Наука і наукознавство. – 2001. – №2. – С.98-103.
2. Лисецький А. Аграрний сектор України: адаптивний саморозвиток і глобальні виклики у регіональному вимірі / А. Лисецький, М. Соломко, І. Думич // Економіка України. – 2007. – №11. – С. 57-69.
3. Мельник Ю.Ф. Аграрно-промислове виробництво України: уроки 2008 року і шляхи забезпечення інноваційного розвитку / Ю.Ф. Мельник, П.Т. Саблук // Економіка АПК. – 2009. – №1. – с. 3-15.
4. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер / Пер. с англ. и предисловие В. Д. Щетинина. – М., 1993. – 896с.
5. Чернобаев В. В. Напрями державного регулювання ризиковості інноваційної діяльності інвесторів / В. В. Чернобаев // Економічні науки. Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії. – 2006. – №2. С. 51-53.

Шелест О.Л.

РОЗВИТОК МОЛОЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ

Актуальність проблеми. Виробництво молока – один з напрямів спеціалізації сільсько-господарських підприємств центрального регіону України. Незважаючи на збитковість, багато переробних підприємств не відмовляється від нього, оскільки збут молока є джерелом систематичного надходження готівкових коштів протягом календарного року. Це пов'язано з тим, що продукція молочної галузі займає важливе місце у споживанні. Частка витрат на молочні продукти становить 15% від загальних витрат на харчування, але молокопродуктовий підкомплекс АПК України знаходиться в стані кризи.

Ринок молочних продуктів в Україні формується переважно під тиском рівня купівельної спроможності населення. Водночас, головними принципами сегментування ринку молочних продуктів є: вік споживачів молочних продуктів, місце проживання споживачів, рівень доходів споживачів. На поведінку споживачів значно впливає динаміка цін, якість товарів, обсяг та асортимент пропозиції, загальний рівень добробуту населення. [2]. Поряд з цим на ринку молочних продуктів існує певна кількість проблем, до яких можна віднести стан сировинної бази, конкуренція за постачальників, мікробіологічні вдосконалення а також вдосконалення установок і систем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Великий внесок у розробку економічного аспекту розвитку молочної галузі зробили вчені-економісти: В.А. Лапідус, М.М. Ільчук, І.С. Полікарпов, І.В. Полуда, Е. Демінг, В.Ю. Огвоздін. Однак проблема науково-методичного й нормативного забезпечення управління якістю продукції галузі ще недостатньо вивчена. При організації контролю якості необхідно враховувати специфіку кожної галузі виробництва, оптимально використовувати зарубіжний і вітчизняний досвід у цій сфері.

Постановка завдання. Проаналізувати стан молочної промисловості в Україні. А також виокремити всі позитивні і негативні тенденції, які відбуваються в агропромисловому комплексі України.

Вклад основного матеріалу. Молочна промисловість – одна з провідних галузей народного господарства, яка забезпечує населення продуктами харчування. Фактичне виробництво молока в Україні значно нижче необхідних обсягів споживання, що позначається на якості харчування населення України. Збільшення ж виробництва молока стримується низькою рентабельністю тваринництва і тим, що більшість населення України не може купувати необхідну кількість молочної продукції через високу його вартість.